

Krajiny češtiny: obecné pokyny pro přispěvatele

I. Cíl časopisu

Hlavním cílem časopisu *Krajiny češtiny* je prezentovat výsledky Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí (dále také jen „Program“); pokračování tohoto Programu bylo schváleno vládou České republiky usnesením č. 348/2015. Dalším cílem časopisu je přispět k průběžnému rozvoji Programu podporou vzájemné komunikace osob a subjektů, které se na jeho chodu podílejí, a také těch, na něž se Program zaměřuje, stejně jako i dalších, kteří mohou zasáhnout do jeho rozvoje.

Časopis, který je určený převážně českému publiku, popisuje a analyzuje zejména stav Programu (současně situaci zahraniční bohemistiky a krajanských komunit a možnosti jejich rozvoje v širším kontextu), představuje inovace, jež jsou relevantní pro podporu českého kulturního dědictví v zahraničí, a jejich vztah k Programu.

Čtenářem, k němuž se *Krajiny češtiny* obracejí, jsou vedle osob přímo zapojených do Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí (lektori na zahraničních vzdělávacích institucích, učitelé u krajanských spolků, administrátoři Programu, resp. noví zájemci o tuto práci) také další zahraniční bohemisté, představitelé krajanů i českých subjektů, jichž se Program dotýká (státní správa, školství, společenské organizace, firmy).

Snahou časopisu je pojednat o kontextuálním popisu pracovišť, kde lektori a učitelé působí, včetně situace českého kulturního dědictví v dané zemi, ale i o obecnějších otázkách ohledně výuky, prezentace české kultury v zahraničí, rozvoje školské spolupráce apod. Prostor se v *Krajinách češtiny* vyhrazuje i prezentaci různých aktivit, námětům ze strany lektorů a učitelů ad.

II. Příspěvky časopisu

Časopis mapuje situaci v oblasti výuky češtiny v zahraničí. Příspěvky by měly především představovat dílčí odpovědi na otázku významu Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí, představit a diskutovat cesty jeho dalšího rozvoje.

Pokud se tedy uskuteční akce u krajanů či na bohemistickém pracovišti, naskýtají se např. tyto otázky: jak tato akce navázala na tradice češtiny na daném místě, do jaké míry, čím přitáhla nově pozornost místních lidí k češtině a bohemistice a vytvořila tak pevný bod, o nějž se bude možné v budoucnu opřít? V příspěvcích by podobné otázky směřující obecným směrem a k rozvoji Programu měly být alespoň zčásti tematizovány.

Obvyklý rozsah příspěvků v normostranách (1 NS = 1 800 znaků včetně mezer) činí: max. 1 NS pro glosy a zprávy, max. 8 NS pro příspěvky sekce Lektori a učitelé a pro příspěvky sekce Didaktické zkušenosti a studie, 2–4 NS pro zprávy rubriky Letem světem a dále pro recenze, 4–8 NS pro portréty.

Příspěvky vytvořené v editoru MS Word nebo Open Office zasílají autoři elektronicky na adresu krajinycestiny@dzs.cz. Autoři by měli zasílat příspěvky po pečlivé obsahové a stylistické úpravě; příspěvky musejí odpovídat cíli časopisu a orientovat se na zvolený okruh čtenářů. Pravopisná stránka se řídí *Pravidly českého pravopisu*, grafická stránka textů se řídí normou ČSN 01 6910 *Úprava dokumentů zpracovaných textovými procesory* (<http://www.ujc.cas.cz/csn016910/>). Názvy děl v textu se uvádějí kurzívou; při citacích z internetu nutno uvést přesné datum; zkratky je potřeba vysvětlit; překlady nutno uvádět spolu s originály.

Pravidla formální úpravy (Naše řeč, Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR)

- použijte formát textového editoru Word (.doc), písmo Times New Roman 12, řádkování 1,5; doprovodné obrázky či grafy posílejte ve formátech jpg, tif, eps nebo gif,
- text poznámek uvádějte pod čarou (jako tzv. poznámky patové),
- na závěr příspěvku uveďte seznam literatury, na niž se v textu odkazuje nebo která je citována; uvnitř textu se odkazuje příjmením autora a rokem vydání, popř. stránkovým údajem v závorkách, např. (Havránek, 1932, s. 33),
- bibliografické odkazy uvádějte podle následujících pokynů:

- monografie:

STICH, A. (2004): *Jazykověda – věc veřejná*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

BROWN, P. – LEVINSON, S. C. (1987): *Politeness. Some universals in language usage*. Cambridge et al.: Cambridge Univ. Press.

- časopisecké publikace:

DANEŠ, F. (1977): K dvěma základním otázkám kodifikace. *Naše řeč*, 60, s. 3–13.

- příspěvky monografických či seriálových publikací:

KOMÁREK, M. (2002): Ke vztahu mezi videm a tzv. způsoby slovesného děje.

In: Z. Hladká – P. Karlík (eds.), *Čeština – univerzália a specifika 4*. Praha:

Nakladatelství Lidové noviny, s. 135–140.

- internetové prameny:

Internetová jazyková příručka (2008–2013) [online]. Cit. 2013-01-24.

<<http://prirucka.ujc.cas.cz/>>.

VEČERKA, R. (2008): Biografickobibliografické medailonky českých lingvistů: bohemistů a slavistů. *Linguistica online* [online]. Brno: Ústav baltistiky a jazykovědy FF MU. Cit. 2012-05-16. <<http://www.phil.muni.cz/linguistica/art/vecerka/vec-medailonky2.pdf>>.

Autor zasláním příspěvku stvrzuje, že napsal zcela původní práci. Jestliže použil práci a/nebo formulace jiných autorů, musí je řádně citovat.

Publikované texty budou se souhlasem autora/autorky redakčně upravovány. Příspěvky projdou před publikací recenzním řízením a případné redakční úpravy budou prováděny na základě poznámek a návrhů obsažených v těchto posudcích.

Celkový rozsah jednoho čísla časopisu je vymezen 60–100 stranami textu.

III. Rubriky časopisu

Po **1. Editorialu** následuje **2. Úvodní rozhovor**, který se obrací k významným českým osobnostem, které mohou upozornit na širší souvislosti Programu: k politikům, představitelům státní správy, bohemistům, exportérům, k osobnostem kulturního a společenského života, jež k propagaci a rozvoji české kultury v zahraničí přispívají.

Rubrika **3. Lektori a učitelé** je stěžejním jádrem časopisu a klade si za cíl podrobně a živě představit práci učitelů u krajanských komunit a lektorů v tzv. situačních zprávách.

Zprávy by tak měly alespoň stručně popsat celkovou mapu a situaci krajanských spolků, resp. bohemistiky v dané zemi a podat základní statistické údaje (případně i představit odlišnosti školských systémů, z nichž je při organizaci výuky třeba vyjít, specifické vztahy České republiky a dané země či ráz daného místa, které ovlivňují aktivity na pracovišti apod.: anebo se naopak soustředit na jazykovou problematiku a strukturně popsat problémy osvojení si češtiny pro mluvčí daného jazyka). V druhé části se jedná velkou měrou o výstupy a výsledky Programu: jakékoli informace, k čemu Program přispěl, jsou mimořádně vítány (uplatnění studentů, rozvoj krajanských komunit, nejrůznější počiny a rozvoj vztahů s danou zemí, rozvoj metodiky pro danou oblast výuky a daný jazyk apod.). Součástí situační zprávy o destinaci může být i kratší rozhovor (1–3 NS) s představitelem krajanského spolku nebo místní bohemistiky, stejně jako části textu studentů, např. odpovědi na otázku *Proč se učím česky?*

V jednotlivých příspěvcích by měla být tato práce uvedena do širšího, faktograficky vyčerpávajícího kontextu (mj. *kde jinde v dané zemi žijí krajanské komunity nebo se učí čeština? čím se od nich dané pracoviště odlišuje? jaký je místní školský systém? tradice pracoviště? v čem je studium češtiny a českých reálií pro místní přitažlivé? kolik má lektor/učitel studentů, co přesně studují? jaké je uplatnění studentů a výstupy pracoviště, tendence v posledních letech?*).

Vlastní práce učitele či lektora může být představena z různých perspektiv. Příspěvek může vybrané aspekty představit detailněji (např. problém interferencí v slovanských jazycích stejně jako přípravu místního festivalu folkloru).

Časopisem porůznu postupují **glosy, zprávy či autentické texty**; konkrétní zprávy shromažďuje kategorie **4. Letem světem**, kde by měla být detailněji popsána činnost učitele nebo lektora v dané zemi, která se jako žánr nabízí pro hlubší vhled do *jedné akce* (může zde být např. do

detailu popsáno setkání krajanů či studentů se zajímavou českou osobností a jejich zvláštní přijetí jejího díla); glosy by měly být spíše krátké, stručné zprávy o významných aktivitách v místě působení (např. publikace studentova překladu). Pokud jde o glosy a zprávy, musí opět především zaujmout (tím, co se *učiteli* či *lektorovi* podařilo /spolu/uspořádat, a jak toho dosáhl; zprávami o výrazně zajímavých akcích v daném místě, nečekaném a dostatečně specifickém – jisté aktivity se opakují na různých pracovištích – přijetí něčeho českého v dané zemi). Příspěvky, které by se měly týkat jen aktivit s výrazným podílem lektora či učitele, by měly ve zprávách směřovat ke konkrétnosti, v glosách k věcnosti.

Specifickou kategorií je **5. Portrét**: zaměřuje se na významnější představitele krajanů a bohemistiky v dané zemi, kteří stojí mimo Program podpory českého kulturního dědictví v zahraničí, a představuje je pokud možno komplexně: v rozhovoru a překladem jejich studie, překladem zajímavých recenzí jejich překladů, komentovanými fotografiemi jejich aktivit apod. Portréty se zaměřují také na země, které do Programu vstupují jen omezeně či vůbec (mapa bohemistiky ve světě pro případné zájemce o tvorbu těchto portrétů je na webu <http://ucimecesky.wordpress.com/>), se snahou integrační, tj. aby se časopis stal tribunou k diskuzi o krajanech a zahraniční bohemistice. Cílem portrétů je poskytnout Programu inspiraci „zvenčí“, zároveň zahraniční bohemisty či krajany skrze osobnosti na Program upozornit.

Rubrika **6. Didaktické zkušenosti a studie** podrobně analyticky zpracovává vybrané otázky spojené s Programem. Příspěvky splňují běžná kritéria vědecké práce a nadto pojednávají obecnější otázky využitelné při rozvoji celého Programu – očekává se odborný charakter didaktických zkušeností či studií. Podobně jako v případě příspěvků do rubriky Lektorů a učitelů je i v případě studií žádoucí úvod do příslušné problematiky, odkazy na případná starší zpracování této problematiky, v jádru příspěvků pak ucelenost, nenáhodnost, hloubka pohledu. Didaktické zkušenosti zachycují praktické zkušenosti z výuky českého jazyka a literatury pro cizince či krajany, konkrétní metody, rady a návody při učení určitých jevů, oblastí apod., očekává se demonstrace na mnoha příkladech.

7. Recenze pojednávají o knižních novinkách týkajících se Programu. Recenze by měly tato díla dostatečně popsat a soustředit se na jejich využitelnost v rámci Programu, dle běžných kritérií recenzní činnosti.

Otevřenou rubrikou je **8. Literární koutek**, kde mohou lektorů, učitelů, představitelů krajanů komunit či studentů a žáci češtiny publikovat vlastní literární počiny i případné překladatelské pokusy.

IV. Další informace

Obsah časopisu schvaluje redakční rada, příspěvky jsou posuzovány externími hodnotiteli. Redakce zajišťuje dostatek vhodných materiálů pro naplnění čísla, rozesílá došlé materiály splňující základní náležitosti příspěvku dle statutu redakční rady a dalších pokynů zpravidla dvěma externím hodnotitelům k oponentuře a komunikuje dále s nimi i autorem tak, aby byly připomínky redakční

rady zapracovány, zodpovídá za formální korekturu čísla (mj. rozešle příspěvky ke korektuře i autorům).

Elektronický časopis *Krajiny češtiny* vychází jedenkrát ročně u příležitosti letního společného setkání učitelů u krajanů a lektorů českého jazyka a literatury (červenec/srpen).

V. Soupis zavedených skutečností a psaných jevů

- časopis informuje o akcích, které již proběhly, nikoli o budoucích akcích
- názvy děl jsou uváděny kurzivou, stejně tak jiné názvy (názvy časopisů, spolků apod.)
- zkratky akademických titulů nejsou obecně uváděny
- kladení otázek při rozhovorech je ve formě vykání
- vás, vám je psáno s malým v
- v nadpisech s dvěma částmi se píše po *aneb* velké písmeno, např. *Mimikry aneb Dělalí šaty člověka?*
- akademické či školní roky jsou uváděny ve formátu 2012/13
- číslovky nad 1 000 jsou uváděny s mezerou, např. 5 689
- psaní těchto spojení je sjednoceno: *vepřo-knedlo-zelo; Gratias Agit*
- **autentické texty studentů češtiny jsou uváděny v původní podobě, tj. s chybami, a psány kurzivou**
- **autoři článků zasílají redakci fotky (v kvalitním provedení) včetně popisu, zasláním fotky je dán souhlas s jejím uveřejněním**
- **pokud byl již článek uveřejněn, je třeba o tom informovat redakci a zajistit souhlas s jeho publikováním**
- **autor příspěvku zajišťuje otázku autorských práv v případě fotek a textů přejatých z jiných publikací či médií**
- **autoři se řídí aktuálními Pravidly českého pravopisu (včetně dodatku MŠMT z roku 1993), redakce texty upravuje do jednotné podoby (př. univerzita, kurz, resort, diskuse, -ismus atd.)**